

Sygn. akt I ACa 1428/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Roman Dzięczek

Sędzia SA – Hanna Muras /spr./

Sędzia SO del. – Bogusława Jarmołowicz - Łochańska

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą

w W.

przeciwko T. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 maja 2012 r. sygn. akt XXIV C 1041/11

1. oddala apelację,

2. zasądza od T. M. na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1428/12

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wystąpił o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwana T. M. ma zapłacić powodowi kwotę 110.542,45 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu, kwotę 1.382 zł tytułem kosztów sądowych, kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego.

Jako podstawę swojego roszczenia powód wskazał dwa weksle in blanco, wystawione przez pozwaną, oświadczając, że pozwana pomimo wysłania ostatecznego wezwania do zapłaty nie wykupiła weksli w wyznaczonym trzydniowym terminie od dnia doręczenia wezwania.

Dnia 8 marca 2011r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym uwzględnił powództwo przeciwko T. M..

Pozwana złożyła zarzuty od nakazu zapłaty, w których wносиła o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych. Zakwestionowała weksle jako wypełnione nieprawidłowo. Podkreśliła, że w piśmie z 5.02.2011r. zawierającym ostateczne wezwanie do wykupienia

weksli z 3.07.2008 r. nie wskazano z tytułu nieuregulowania jakich należności wynikały powyższe zobowiązania pozwanej. Zaznaczyła, iż z powodową spółką łączyło ją 18 umów leasingu operacyjnego. Pozwana zwróciła uwagę, iż Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał jej zapłatę w postępowaniu nakazowym z 17.02.2011r. wydanym w sprawie XVI GNc 1062/10, aby zapłaciła na rzecz powodowej spółki kwotę 431.361 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami postępowania z tytułu wypełnienia przez powoda dziewięciu weksli własnych, w tym dwóch weksli z 3.07.2008r., jeden na kwotę 101.790 zł, a drugi na kwotę 30.753 zł. Pomimo wypełnienia tych weksli i skierowania ich na podstawie powództwa do Sądu Gospodarczego, powód ponownie, po wystawieniu czterech not księgowych z 17.01.2011r. (o nr (...), (...), (...) i (...)) wypełnił kolejne, wystawione przez pozwaną, weksle in blanco, jeden na kwotę 4.272 zł, a drugi na kwotę 106.270 zł. Pozwana zwróciła uwagę na to, że do pierwotnych umów z 3.07.2011r. dołączono do dyspozycji powoda po 12 weksli in blanco. Pozwana rezygnowała z zakupu ośmiu sprzętów objętych pierwotnymi umowami leasingu i strony osiągnęły porozumienie w sprawie rozwiązania Umowy Leasingu nr (...), które nie zostały zrealizowane. Pomimo zawartego tam zobowiązania powód nie zwrócił pozwanej części weksli, które następnie wykorzystywał w celu dwukrotnego dochodzenia tych samych roszczeń. Pozwana zarzucała także, iż powodowej spółce nie przysługiwało roszczenie o odszkodowanie wskutek niezapłacenia przez nią rat leasingowych w wysokości pozostałych rat okresowych przewidzianych w umowie. Nieważny z mocy prawa był, jej zdaniem, zapis pkt. 8.4 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu Operacyjnego, na który powoływał się powód. Pozwana kwestionowała również kwoty wykupu sprzętu, którymi została obciążona z tytułu rozliczenia umów leasingu nr (...) oraz fakt obciążenia jej kosztami windykacji sprzętów stanowiących przedmiot w/w umów leasingu, ponieważ nie wskazano jej miejsca, do którego miałyby je odstawić.

W odpowiedzi na zarzuty powód wniósł o ich oddalenie oraz o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy. Powód wskazał, że dochodzi w pozwie zapłaty należności wynikających z punktów 8.4 i 8.5 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu do umów nr (...) zawartych 3.07. 2008r., a wypowiedzianych przez niego 4.10.2010r. Na zabezpieczenie roszczeń wynikających z tych umów pozwana wystawiła dwa weksle in blanco i te właśnie weksle uzupełnione przez powodową spółkę stanowią podstawę powództwa. Powód podał, że załączone do pozwu weksle zostały wypełnione na należności wynikające z umów nr (...) po nieuregulowaniu przez pozwaną spółkę w wyznaczonym jej terminie odszkodowania wynikającego z tytułu przedterminowego rozwiązania tych umów. Jako podstawę prawną powództwa przywołano pkt. 8.4 i 8.5 OWUL oraz art. 353¹ k.c. i art. 709¹⁵ k.c. Powód wyjaśnił, że w sprawie XVI GNc 1062/10 domagał się zasądzenia innych należności niż w niniejszej, w tamtej sprawie dochodził roszczeń z tytułu niezapłaconych opłat leasingowych w zw. z art. 709¹³ k.c.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 30 maja 2012 r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 8 marca 2011r. w sprawie sygn. XXIV C Nc 36/11 w całości utrzymał w mocy.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Dnia 3.07.2008r. powód zawarł z pozwaną T. M., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w M., umowy leasingu nr (...). Przedmiotem umowy nr (...) były dwa samochody R. (...).18, zaś umowy nr (...) dwie naczepy marki K. (...) L.. (...) Sp. z o.o. jako leasingodawca zobowiązała się do wydania leasingobiorcy – (...) T. M. – wybrane przedmioty leasingu do odpłatnego używania w ramach przedsiębiorstwa zarobkowego. Leasingobiorca zobowiązał się przyjąć od leasingodawcy sprzęt będący przedmiotem leasingu do używania, a także płacić terminowo raty i należności leasingowe, a po zakończeniu okresu obowiązywania umowy nabyć przedmiot leasingu lub zwrócić go leasingodawcy. Integralną część umowy stanowiły Ogólne Warunki Umowy Leasingu (OWUL). W celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń wynikających z umów, w tym samym dniu pozwana wystawiła 12 weksli gwarancyjnych in blanco, opatrzonych klauzulą bez protestu i wydała je finansującemu. Dnia 20.11.2009r. umowy leasingu nr (...) zostały zmienione porozumieniem zawartym pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...)T. M.. Umowa nr (...) została podzielona na umowy o nr (...). Zmianie uległa wysokość opłat leasingowych oraz długość okresu leasingu. Do porozumienia dołączono harmonogram opłat stanowiący jego integralny załącznik. Podobne zmiany zostały przeprowadzone w umowie nr (...). Porozumieniem stron podzielono ją na umowy nr (...). Zmieniono wysokość

opłat leasingowych oraz długość jego okresu. Pozostałe ustalenia pozostały bez zmian. Porozumieniem z 28.04.2010r. zostały rozwiązane niezrealizowane umowy (...) ze skutkiem natychmiastowym. Rozwiązania pierwotnych umów nie powodowały skutków finansowych dla żadnej ze stron. T. M. miała problemy z terminową płatnością rat, zwracała się do leasingodawcy o zawieszenie rat leasingowych na okres 5 miesięcy. W piśmie z 4.10.2010r. powód poinformował (...) T. M. o wypowiedzeniu osiemnastu umów leasingu operacyjnego w związku z przekraczającą jeden miesiąc zwłoką w zapłacie opłat leasingowych. Na dzień wypowiedzenia umów pozwana zalegała ze spłatą ponad czterech miesięcznych opłat na kwotę 614.358,04 zł. Tego dnia (...) Sp. z o.o. zlecił i udzielił pełnomocnictwa firmie (...) z siedzibą w W. do odebrania od użytkownika, firmy (...) przedmiotu leasingu nr (...). Pismem z 17.01.2011r. powód w związku z wypowiedzeniem umów (...) oraz faktem sprzedaży przedmiotowych pojazdów na rynku wtórnym, wezwał T. M. do zapłaty kwoty 720.083,61 zł w terminach wskazanych w załączonych notach księgowych nr (...). W dniach 28.10. i 6.11.2010r. firma (...) Sp. z o.o. dokonała przejęcia dwóch naczep (...) 27 (...) L., z których na mocy umów leasingu z powodową spółką korzystała firma (...). Koszt zabezpieczenia dwóch naczep stanowiących przedmiot umowy nr (...) oraz jednej związanej z umową (...) wyniósł 3.294 zł brutto. 8 października firma (...) dokonała przekazania wygzekwowanych od pozwanej dwóch pojazdów R. (...). 9.11.2010r. wystawiła fakturę VAT za zabezpieczenie czterech ciągników siodłowych marki R. (...) stanowiących przedmioty umów leasingu nr (...). Koszt zabezpieczenia wyniósł 5.865 zł brutto. Na zlecenie powoda firma (...) dokonała wyceny wartości rynkowej 15-tu pojazdów stanowiących własność (...) Sp. z o.o. Koszt wyceny jednego pojazdu wyniósł 270 zł. 18.11.2010r. sporządzona została wycena pojazdów i naczep przez rzeczoznawcę samochodowego: naczepa (...) o nr.rej. (...) na wartość rynkową netto 38.600 zł, naczepa (...) o nr.rej. (...) na wartość rynkową netto 36.300 zł, ciągnik R. o nr. Rej. (...) na wartość rynkową netto 137.700 zł, ciągnik R. o nr. Rej. (...) na wartość rynkową netto 112.700 zł. Dnia 22.12.2010r. powodowa spółka sprzedała firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. dwie naczepy (...) 27 (...) L. za kwotę 67.000 zł (z podatkiem VAT) każda oraz dwa ciągniki za cenę 142.740 zł (z podatkiem VAT) każdy. Pismami z 29.11.2010r. (...) Sp. z o.o. zawiadomiła pozwaną o wypełnieniu i opatrzeniu datą płatności 9 weksli w związku z dochodzonym roszczeniem o zapłatę rat zaległych w trybie art. 709⁽¹³⁾ k.c. oraz wezwał pozwaną do dobrowolnej zapłaty w wystawionych weksli. Weksel wystawiony 3.07.2008r. do umowy leasingu nr (...) został opatrzony datą płatności na dzień 6.10.2010 r. w kwocie 101.790 zł, zaś weksel wystawiony w tym samym dniu do umowy leasingu nr (...) został opatrzony datą płatności na dzień 8.10.2010r. w kwocie 30.753 zł. Dnia 31.01.2011r. pozwana w piśmie do powodowej spółki poinformowała, iż nie zgadza się z kwotami, na jakie zostały wystawione poszczególne noty księgowe. Powodowa spółka wypełniła podpisane przez pozwaną weksle in blanco w związku z dochodzonym roszczeniem z art. 709⁽¹⁵⁾ k.c. wystawione 3.07.2008 r. na kwoty: 106.270,00 zł oraz 4.272,00 zł i wyznaczyła termin zapłaty na 31.01.2011r. Dnia 5.02. 2011 r. powodowa spółka wezwała pozwanych do wykupu weksli poprzez wpłacenie żądanej kwoty na wskazany w piśmie rachunek bankowy. Pismem z 14.02.2011r. pozwana poinformowała powoda, iż nie przyjmuje weksli własnych wypełnionych na kwoty wskazane w wezwaniu z 5.02.2011r. i odmawia ich wykupu. Swą decyzję motywowała brakiem otrzymania zestawienia zaległości, jakie występowały na poszczególnych umowach oraz informacji jakie należności składają się na konkretne zobowiązania. Podkreśliła, że niedopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie leasingu klauzuli, zgodnie z którą finansujący po wypowiedzeniu umowy wskutek niezapłacenia przez korzystającego kilku rat leasingowych mógłby żądać zapłaty odszkodowania w wysokości pozostałych rat okresowych przewidzianych w umowie. W związku z tym zapis pkt. 8.4 OWUL był nieważny.

Sąd Okręgowy wskazał, że okoliczności faktyczne były między stronami w zasadzie bezsporne. Pozwana nie zgadzała się jedynie z wysokością dokonanej wyceny pojazdów stanowiących przedmiot umów leasingu z tym, że nie kwestionowała, że zostały one wycenione na kwotę wskazaną przez powoda, tylko podkreślała iż wartości te powinny być wyższe. Pozwana kwestionowała również zasadność ponoszenia opłat za windykację pojazdów i naczep, ponieważ powód w kierowanych do niej pismach nie wskazał miejsca zadania sprzętu. Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanej jako złożone po terminie czyli po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty.

Sąd Okręgowy w swych rozważaniach podkreślił, że po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę

stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego.

Zarzuty wniesione przez pozwaną Sąd uznał za nieuzasadnione. W toku procesu powodowa spółka wykazała, że weksle wypełnione zostały zgodnie z treścią deklaracji wekslowych. Deklaracje te stanowiły, że weksle mogą być wypełnione: na kwotę odpowiadającą sumie zaległych opłat leasingowych i innych opłat obciążających leasingodawcę, na kwotę odsetek za czas opóźnienia, na kwotę odszkodowania i kosztów, które są wymagalne zarówno w okresie mocy wiążącej umowy, jak i po jej rozwiązaniu oraz wygaśnięciu. Weksle stanowiące podstawę żądania pozwu zostały wypełnione na kwoty odszkodowań wynikających z tytułu przedterminowego rozwiązania przedmiotowych umów zgodnie z postanowieniami pkt. 8.4 i 8.5 OWUL. Powodowi przysługiwały względem (...)T. M. roszczenia wynikające z przedterminowego rozwiązania umów leasingu nr (...).

Pierwszą grupą roszczeń wiążących się z przedterminowym rozwiązaniem przedmiotowych umów były roszczenia o zapłatę zaległych, nieuiszczonych w terminie przez korzystającego - (...) T. M. opłat leasingowych ustalonych w umowach leasingu. Roszczenia te wynikały z § 2.2 umów leasingu oraz art. 709⁽¹³⁾ § 1 i 2 k.c., a (...) dochodził ich w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w sprawie o sygnaturze akt XVI GNc 1062/10. Drugą grupą roszczeń były roszczenia o zapłatę odszkodowania stanowiącego sumę wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych dotychczas opłat leasingowych, pomniejszonych o korzyści, jakie leasingodawca uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem rozwiązania umowy. Roszczeń tych powódka dochodziła w niniejszym procesie, a wynikały one z punktów 8.4 i 8.5 OWUL. Roszczenia będące przedmiotem żądania w sprawie XVI GNc 1062/10 oparte są zatem na odrębnej podstawie prawnej. Odzwierciedlają to zestawienia finansowe przedstawione przez powoda a doręczone pozwanej wraz z wypowiedzeniem umów. W kolumnie trzeciej do pozycji 25 są to faktury już wystawione a nie zapłacone w całości przez pozwaną, natomiast od pozycji 28 są to zdyskontowane na dzień wypowiedzenia umowy kwoty dalszych rat. Wystąpienie z roszczeniem w przedmiotowej sprawie możliwe było dopiero po sprzedaży pojazdów stanowiących przedmiot umów leasingu i odliczeniu od żądanej kwoty korzyści w ten sposób uzyskanych. W związku z tym Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku pozwanej o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie z uwagi na toczącą się sprawę gospodarczą. Umowy leasingu nr (...) zawarte między (...) a (...)T. M. zostały wypowiedziane przez (...) ze skutkiem natychmiastowym w piśmie z 4.10.2010r. Wypowiedzenie umów leasingu ze skutkiem natychmiastowym nastąpiło z powodu zalegania przez firmę (...) z płatnością więcej niż jednej miesięcznej opłaty leasingowej (czterech miesięcznych rat) z tytułu umów nr (...). Jako podstawę wypowiedzenia ww. umów powodowa spółka podała punkt 8.1.a OWUL. Punkt 8.1.a odpowiadał treści art. 709⁽¹³⁾ § 2 k.c. Brak jest zatem podstaw do uznania, że punkt 8.1a był szczególnie niekorzystny dla pozwanej, że został jej narzucony przez powoda, skoro zawarte w nim rozwiązanie było takie, jak ustanowione przez ustawodawcę w art. 709⁽¹³⁾ § 2 k.c.

Sąd Okręgowy wskazał na art. 709¹⁵ k.c., stanowiący, że w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek takich okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Stwierdził Sąd, że odpowiedzialność ta ma charakter odpowiedzialności kontraktowej. Zatem zgodnie z ogólnym założeniem odpowiedzialności odszkodowawczej, odszkodowanie ma przywrócić stan, w jakim znajdowałby się poszkodowany, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Nie może ono jednak przewyższać szkody powstałej w majątku poszkodowanego dlatego przy ustalaniu szkody należy uwzględnić uzyskane przez poszkodowanego korzyści. Przewidziana w przepisie art. 709¹⁵ k.c. zapłata przez korzystającego finansującemu – w razie wypowiedzenia umowy przez finansującego na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność – wszystkich przewidzianych w umowie a nie zapłaconych, ma na celu przywrócenie takiego stanu, w jakim finansujący znajdowałby się gdyby korzystający należycie wykonał umowę leasingu i nie dał powodu do jej przedwczesnego zakończenia. Rozumiany tak przepis art. 709¹⁵ k.c. nie daje podstaw do uznania, że pkt 8 ust.4 i 5 OWUL stanowiących integralną część umowy - są nieważne z powodu ich sprzeczności z art. 709¹⁵ k.c. Te punkty OWUL regulują, tak jak art. 709¹⁵ k.c., kontraktową odpowiedzialność odszkodowawczą. Przewidziany w nich sposób uregulowania zobowiązania

korzystającego do zapłaty finansującemu przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat merytorycznie nie różni się od unormowania ustawowego, a ponadto nawet suma powstała z tytułu tych rat została strony nazwana odszkodowaniem. Twierdzenia pozwanej podniesione w tym zakresie w zarzutach od nakazu zapłaty, Sąd Okręgowy uznał więc za bezpodstawne.

Sąd dalej stwierdził, że powód wypowiedział umowy w oparciu o art. 709⁽¹³⁾ § 2 k.c. i pkt 8.1.a OWUL. Art. 709⁽¹⁵⁾ k.c. przewiduje odszkodowanie, jakie przysługuje leasingodawcy od leasingobiorcy w takim wypadku – w razie wypowiedzenia umowy przez leasingodawcę z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi leasingobiorca. Odszkodowanie to obejmuje równowartość wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie leasingodawca uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wskutek rozwiązania umowy leasingu. Zakres odszkodowania, o którym mowa w art. 709⁽¹⁵⁾ k.c., uszczegółowiony został między stronami w punktach 8.4 i 8.5 OWUL. Stosownie do punktu 8.4 OWUL powód był uprawniony w dacie przedterminowego rozwiązania przedmiotowych umów leasingu do natychmiastowego przejścia przedmiotów leasingu oraz żądania natychmiastowej zapłaty stosownego odszkodowania stanowiącego sumę wszystkich przewidzianych w umowach, a niezapłaconych dotychczas rat i opłat leasingowych, pomniejszonych o korzyści, jakie leasingodawca uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem rozwiązania umów. Punkt 8.5 zdanie pierwsze OWUL wymieniał, co dokładnie składa się na odszkodowanie wymienione w punkcie 8.4 OWUL. Zgodnie z art. 709⁽¹⁵⁾ k.c. oraz punktami 8.4 i 8.5 OWUL, należne (...) od (...) T. M. odszkodowane w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy leasingu o pierwotnym nr (...) ((...) i (...)) stanowiło równowartość kwoty 106.270,44 zł. Kwota ta wynikała z pomniejszenia o kwotę 234.000 zł (ceny netto uzyskane w wyniku sprzedaży przedmiotów leasingu) sumy, w skład której wchodziły następujące kwoty: 337.330,44 zł (zdyskontowana wartość bieżąca sumy miesięcznych opłat leasingowych należnych do końca umówionego w umowie okresu leasingu, powiększona o wartości końcowe przedmiotów leasingu), 2400 zł (koszty windykacji - zabezpieczenia pojazdu) i 540 zł (koszty wyceny). Zgodnie z art. 709⁽¹⁵⁾ k.c. oraz punktami 8.4 i 8.5 OWUL, należne powódce od (...) T. M. odszkodowane w związku z przedterminowym rozwiązaniem tych umów leasingu nr (...) ((...) i (...)) stanowiło równowartość kwoty 4.272,26 zł. Kwota ta wynikała z pomniejszenia o kwotę 110.000 zł (cena netto uzyskana w wyniku sprzedaży przedmiotów leasingu) sumy, w skład której wchodziły następujące kwoty: 111.932,26 zł (zdyskontowana wartość bieżąca sumy miesięcznych opłat leasingowych należnych do końca umówionego w umowie okresu leasingu, powiększona o wartości końcowe przedmiotów leasingu), 540 zł (koszty wyceny) i 1.800 zł (koszty windykacji).

Za chybione uznał Sąd Okręgowy stanowisko pozwanej, która kwestionowała przede wszystkim kwoty, na które zostały wypełnione weksle in blanco, oraz podnosiła, że powód nie wskazał podstaw ich wypełnienia. Powód doręczył bowiem te wyliczenia pozwanej a także dołączył do akt sprawy szczegółowe rozliczenie przedmiotowych umów uzasadniające przyjęcie kwot, przez niego zastosowanych.

Sąd Okręgowy dostrzegł, że pozwana choć kwestionowała sposób dokonania wyceny przedmiotów leasingu, to nie podważała konkretnych kwot ustalonych przez rzeczoznawców, a jedynie twierdziła, że przyjęte wartości pojazdów były za niskie, co powodowało ich sprzedaż za zaniżoną kwotę, a w związku z tym zwiększenie wierzytelności pozwanej wobec powodowej spółki. Żadnych konkretnych zarzutów ani dokumentacji świadczącej o możliwości uzyskania wyższych kwot za pojazd o zbliżonych parametrach pozwana jednak nie przedstawiła. Zaakceptowane przez obie strony umowy OWUL nie nakładały na powoda obowiązku informowania pozwanej o terminie sprzedaży przedmiotu leasingu, doręczenia jej faktury VAT czy konsultowania z pozwaną wyceny przedmiotów leasingu. Dlatego też, Sąd uznał wycenę dokonaną na zlecenie powodowej spółki za prawidłową.

Sąd Okręgowy również nie podzielił zarzutu pozwanej odnośnie kosztów windykacji oraz odbiorów pojazdów, które pozwana uznawała za zawyżone i przedwczesne. Twierdziła, że dobrowolnie, bez wezwania ze strony powodowej, dostarczyła na wskazany adres sprzęty stanowiące przedmioty leasingu. Okoliczności dobrowolnego dostarczenia przedmiotów leasingu jednak w żaden sposób nie udowodniła. W wyniku przedterminowego rozwiązania umowy leasingu przez strony z winy pozwanej, powód poniósł koszty związane z wynajęciem firmy windykacyjnej, koniecznej do odzyskania należących do niego sprzętów, a wydatki te udowodnił poprzez przedstawienie stosownych

dokumentów (pełnomocnictw, rachunków, faktur i zaświadczeń). Pozwana nie zaprzecza, że wraz z wypowiedzeniem umowy doręczone jej zostało upoważnienie wystawione przez powoda dla firmy (...) w zakresie spraw związanych z windykacją przedmiotów umów. Bezprzedmiotowe są zatem twierdzenia pozwanej, że nie znane jej były warunki i okoliczności zwrotu pojazdów i naczep. Zgodnie z punktem 8.5 zdanie pierwsze in fine OWUL „kwota równa cenie netto uzyskanej w wyniku sprzedaży przejętego przez leasingodawcę przedmiotu leasingu” powinna ulec obniżeniu o „udokumentowane przez leasingodawcę koszty związane z przejęciem przedmiotu leasingu, jego przygotowaniem do sprzedaży i sprzedażą”. W niniejszej sprawie „udokumentowane koszty” obejmowały co do każdego pojazdu kwoty 1.200 lub 900 zł (koszty windykacji - zabezpieczenia pojazdu) i 270 zł (koszty wyceny). Odebrane od pozwanej sprzęty zawierały liczne uszkodzenia, co zwiększało wydatki związane z przygotowaniem ich do sprzedaży. Ww. opłaty zostały poniesione przez powodową spółkę w związku z przejęciem pojazdów będących przedmiotem umów nr (...) i ich przygotowaniem do sprzedaży, co zostało udowodnione rachunkami.

W świetle powyższego, Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z art. 709⁽¹⁵⁾ k.c. oraz punktami 8.4 i 8.5 OWUL powodowi należała się od (...)T. M. łącznie kwota 110.542,70 zł (106.270,44 zł + 4.272,26 zł = 110.542,70 zł) tytułem odszkodowania za rozwiązanie umów leasingu o pierwotnych nr (...) i (...) przed umówionym terminem z powodu okoliczności, za które pozwana ponosiła odpowiedzialność. Powód był uprawniony do wypełnienia weksli in blanco wystawionych 3.07.2008 r. przez pozwaną na łączną kwotę 110.542,70 zł z tytułu odszkodowania wskutek przedterminowego rozwiązania umów leasingu. Za bezzasadne uznał Sąd stanowisko pozwanej, że weksle wystawione były dwa razy na te same kwoty i w związku z tą samą podstawą. Kwoty, na które weksle zostały wypełnione były różne, tak jak różne i odrębne były podstawy prawne roszczeń stanowiących podstawę ich wypełnienia.

Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty z 8 marca 2011 r. wydany w sprawie o sygnaturze akt XXIV Nc 36/11 na podstawie art. 496 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wniosła pozwana zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 709¹⁵ i art. 709⁷ § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 58 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie opierając rozliczenie umów leasingu operacyjnego będących przedmiotami niniejszego postępowania w oparciu o zapisy pkt 8.4 i 8.5 OWUL – ustalenia korzyści jakie uzyskała strona powodowa po odzyskaniu sprzętu będącego przedmiotem umów leasingu operacyjnego 3 lipca 2008r. nr (...). (...), (...) i (...) na wartości przedmiotów umów leasingu wynikających ze sprzedaży poleasingowej, z zaliczeniem w poczet odszkodowania pozostałych do zapłaty rat leasingowych wartości końcowej tj. kwoty wykupu sprzętu, a także niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności niewyjaśnienie faktu, iż strona powodowa w wyniku wcześniejszego odzyskania przedmiotów w.w. umów leasingu operacyjnego uzyskała dodatkowe korzyści, oraz nieuwzględnienie zarzutu pozwanej co do nieprawidłowego rozliczenia przedmiotowej umowy, w tym naliczenia bezzasadnych kwot z tytułu sporządzenia ekspertyz technicznych dla własnych celów sprzedażowych oraz bezzasadnych i zawyżonych kosztów windykacji;

2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 231, 232 i 233 § 1 k.p.c., w następstwie którego oraz nieprzestrzegania kompetencji rozpoznawczych sądu i niespełnienia jego procesowej funkcji doszło do pominięcia części materiału dowodowego istotnego dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, a nadto uniemożliwienie pełnomocnikowi strony powodowej zapoznanie się z pismem procesowym z 10 maja 2012r., które Sąd przesłał pozwanej zamiast pełnomocnikowi strony powodowej.

Pozwana wnosiła o zmianę wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanej od strony powodowej kosztów postępowania odwoławczego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwana w apelacji wniosła również o przeprowadzenie dowodu z dokumentów prywatnych przedłożonych przez pozwaną do akt sprawy tj. polis (...) a na podstawie art. 382 k.p.c. wniosła o uwzględnienie podczas rozpatrywania

apelacji zarzutów i wniosków dowodowych zawartych w piśmie z 10 lutego 2012r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia wniosków dowodowych w niniejszej sprawie.

W piśmie procesowym z 05 września 2012r. zat. Uzupelnienie apelacji pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko. Nadto podniosła, iż sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę, że powódka nie wyznaczyła pozwanej dodatkowego terminu do zapłacenia zaległości przed wypowiedzeniem umowy leasingu, zatem wypowiedzenie dokonane przez powódkę nie wywołuje skutków prawnych i tym samym powódce nie przysługuje uprawnienie do żądania od pozwanej zapłaty odszkodowania.

Strona powodowa w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji bez naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c., jak również ocenę prawną roszczenia.

Skarżąca w apelacji w istocie powtarza podniesione w zarzutach od nakazu zapłaty oraz w następnych pismach procesowych zarzuty odnoszące się do prawidłowości wyliczenia dochodzonej przez powoda w niniejszej sprawie kwoty tytułem odszkodowania w oparciu o zapisy § 8.4. i § 8.5. Ogólnych Warunków Umowy Leasingu a to: - zaliczenie do kwoty odszkodowania kwoty wykupu sprzętu, - bezzasadne naliczenie kosztów, - nieuwzględnienie okoliczności, iż powód uzyskał dodatkowe korzyści z tytułu odpisów amortyzacyjnych i odliczenia podatku dochodowego, - nieprawidłowe sporządzenie wyceny pojazdów w wyniku obciążenia pozwanej różnymi korektami, podczas gdy zdanie przedmiotu leasingu odbyło się bez udziału rzeczoznawcy, zaś pojazdy przed wyceną pozostawały jakiś czas u powoda i wtedy mogły powstać uszkodzenia, - niedołożenie przez powoda należytej staranności aby sprzedać sprzęt za jak najwyższą cenę.

Pozwana zarzuca naruszenie prawa procesowego przez pominięcie części materiału dowodowego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy. Wniosła o uwzględnienie wniosków dowodowych i zarzutów zawartych w piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2012r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia tych zarzutów i wniosków.

Aby odnieść się do zarzutów apelacji konieczne jest w pierwszym rzędzie wskazanie, iż w chwili wydania przez Sąd Okręgowy w dniu 8 marca 2011r. obowiązywał przepis art. 493 § 1 k.p.c. stanowiący, że pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór oraz pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie.

W myśl zaś art. 495 § 3 k.p.c. okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe nie zgłoszone w piśmie zawierającym zarzuty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub gdy potrzeba ich powołania wynikła później.

Z powyższych uregulowań wynika, że wszelkie zarzuty mające doprowadzić do stwierdzenia, iż powód nieprawidłowo wypełnił weksle a tym samym domaga się kwot, które w istocie powodowi nie należą się, pozwany był obowiązany zgłosić od razu w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty.

Pozwana już w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty odwołała się do stosunku podstawowego łączącego strony tj. do umów leasingowych kwestionując konkretne kwoty dochodzone z określonego tytułu – chodzi tu o kwotę wykupu przedmiotu leasingu, koszt windykacji z tytułu odebrania sprzętu. Nadto podniosła zarzut nieważności zapisu z § 8.4. i § 8.5. Ogólnych Warunków Umowy Leasingu jako rozszerzającego odszkodowanie o kwoty nie stanowiące dalszych niewymagalnych jeszcze rat leasingowych.

Trzeba w tym miejscu stwierdzić, że skoro pozwana w piśmie tym kwestionowała konkretnie określone kwoty ze wskazaniem jakiej konkretnie umowy nieprawidłowe rozliczenia dotyczą, to uprawniony jest wniosek, iż pozwana dysponowała rozliczeniem tych umów, jak to ustalił Sąd Okręgowy, a zatem mogła już w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty podnieść wszelkie zarzuty odnoszące się do tych rozliczeń m.in. co do ceny sprzedaży przedmiotu leasingu, konieczności odliczenia korzyści w związku z odliczeniami amortyzacyjnymi, kosztów ekspertyzy przejętych od pozwanej pojazdów, i na okoliczności z tym związane zgłosić stosowne dowody.

Tymczasem pozwana zarzuty i dowody zgłosiła dopiero w piśmie datowanym na dzień 10 lutego 2012r., które zostało złożone po upływie terminu wyznaczonego przez sąd pierwszej instancji pod rygorem pominięcia.

Nawet więc przy uznaniu, że z uwagi na treść odpowiedzi na zarzuty i załączone do tego pisma dowody w postaci dokumentów uzasadniały w oparciu o art. 495 § 3 k.p.c. udzielenie terminu na zgłoszenie przez pozwaną dalszych zarzutów i wniosków dowodowych, to i tak pozwana w wyznaczonym przez Sąd dodatkowym terminie dalszych zarzutów i dowodów na ich poparcie nie zgłosiła.

Rzeczywiście Sąd Okręgowy nie rozpatrzył wniosku pozwanej o przywrócenie terminu do złożenia pisma procesowego z dnia 10 lutego 2012r., jednakże uzasadnienie tego wniosku nie mogło doprowadzić do stwierdzenia, że uchybienie przez pozwaną terminowi do złożenia pisma zawierającego wnioski dowodowe nastąpiło bez winy pozwanej, o czym mowa w art. 168 § 1 k.p.c. Pozwana jako przyczynę uchybienia terminu bez swojej winy podała niewykonanie przez jej pracownika zleconej mu czynności wysłania owego pisma procesowego do Sądu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, powyższa okoliczność nie może stanowić podstawy do usprawiedliwienia niedochowania wyznaczonego przez Sąd terminu na złożenie pisma procesowego.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 09.01.2012r. II UZ 46/11 (publ. Lex nr 1163337) przepis art. 168 § 1 k.p.c. nie może być interpretowany w sposób rozszerzający gdyż jest zasadą, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie. O braku winy strony można mówić tylko wtedy, gdy istniała jakaś przyczyna, która spowodowała uchybienie terminowi. Przyczyna taka zachodzi wówczas, gdy dokonanie czynności w ogóle (w sensie obiektywnym) było wykluczone, jak również w takich przypadkach, w których w danych okolicznościach nie można było oczekiwać od strony, by zachowała dany termin procesowy.

Przy ocenie winy strony w uchybieniu terminu, o którym mowa w art. 168 § 1 k.p.c., bierze się pod uwagę miernik należytej staranności, jakiej można wymagać od strony przejawiającej dbałość o swoje własne, życiowo ważne sprawy; analizy tej dokonuje się przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18.05.2012r. IV CZ 165/11, publ. Lex nr 1243080).

Należy podkreślić, że pozwana prowadząc działalność gospodarczą powinna zadbać o prawidłową organizację pracy w swojej firmie, w tym również o sprawne i terminowe wysyłanie korespondencji. Pozwana działająca jako podmiot gospodarczy odpowiada zatem za wadliwe w tym zakresie działanie pracownika, wynikające z zaniedbania powierzonych mu obowiązków. Takie działanie nie znajduje usprawiedliwienia.

Oznacza to, że uchybienie w złożeniu pisma w wyznaczonym przez Sąd terminie należy uznać za zawinione przez pozwaną a tym samym wniosek o przywrócenie terminu nie mógł zostać uwzględniony.

Jeżeli zaś chodzi o wnioski dowodowe, które zostały zgłoszone w piśmie datowanym na 10 lutego 2012r. i ponowione w apelacji, wymaga zauważenia, że na rozprawie przed sądem pierwszej instancji w dniu 16 maja 2012r. poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku (k 462) Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanej. Obecny na tej rozprawie pełnomocnik pozwanej w związku z oddaleniem wniosków dowodowych przez Sąd, nie zgłosił wniosku o wpisanie do protokołu rozprawy zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Jak wynika z art. 162 k.p.c. stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania,

chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu albo, że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżenia bez swej winy.

Okoliczności, o których mowa w dalszej części art. 162 k.p.c. w niniejszym przypadku nie występują. Stąd też pozwana nie może skutecznie podnosić zarzutu pominięcia przez Sąd Okręgowy części materiału dowodowego przedstawionego przy w.w. piśmie procesowym i domagać się uwzględnienia oddalonych przez Sąd wniosków dowodowych.

W tym miejscu wypada podkreślić, że Sąd Okręgowy nie miał obowiązku działania z urzędu polegającego na przeprowadzeniu dowodów nie zgłoszonych przez strony (art. 232 zd. drugie k.p.c.).

Trzeba mieć na uwadze, że sprawa niniejsza dotyczy rozliczenia łączących wcześniej strony umów leasingowych. Pozwana zaś jest profesjonalistą w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, w związku z którą umowy zostały zawarte. Zawarła szereg umów leasingowych na określonych warunkach, znanych jej jako leasingobiorcy. Zasad rozliczenia umów leasingowych nie można zatem uznać za skomplikowane i niezrozumiałe dla tej strony umowy. Nie było żadnych przeszkód, aby pozwana zgłosiła wszelkie zarzuty dotyczące tych rozliczeń oraz wnioski dowodowe zmierzające do potwierdzenia zarzutów.

Sąd Apelacyjny uznaje za niezasadne zarzuty apelacji i ich argumentację - stanowiące w istocie powtórzenie zarzutów od nakazu zapłaty – odnoszące się do stanowiska Sądu Okręgowego w kwestii ustalenia korzyści w oparciu o zapis z pkt 8.4. i 8.5. OWUL.

Słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że podstawą prawną wyliczenia umów leasingowych stanowi art. 709¹⁵ k.c., zaś zapisy z pkt 8.4. i 8.5 OWUL uszczegółowiły zakres odszkodowania, o którym mowa w art. 709¹⁵ k.c.

Przepis ten nie mający charakteru bezwzględnie obowiązującego nie pozbawia stron prawa do umownego określenia zasad rozliczenia umowy leasingu po jej rozwiązaniu a więc i umownego doprecyzowania dyspozycji w.w. przepisu, czyli wprowadzenia do umowy takich postanowień regulujących zasady rozliczenia umowy, które nie wynikają z treści tego przepisu.

Trafnie zatem przyjął Sąd Okręgowy, że postanowienia zawarte w punktach 8.4. i 8.5 OWUL nie są sprzeczne z art. 709¹⁵ k.c. a w konsekwencji mają zastosowanie do rozliczenia umów leasingowych, które strony zawarły.

Wobec powyższego, prawidłowe jest stanowisko sądu pierwszej instancji, iż powód w ramach dochodzonego odszkodowania może również domagać się zwrotu kosztów związanych z przyjęciem przedmiotu leasingu, jego przygotowaniem do sprzedaży i sprzedaży.

Koszty ekspertyzy, odbioru, windykacji, zabezpieczenia przedmiotu leasingu niewątpliwie mieszczą się w kosztach, o których traktuje punkt 8.5 OWUL.

Powód przedstawił dokumenty finansowe na dowód poniesienia tych kosztów w wysokości podanej w rozliczeniu. Pozwana nie zdołała tych dowodów podważyć. Nie wykazała też, jak trafnie stwierdził Sąd Okręgowy, że zwróciła pojazdy wcześniej, a zatem posłużenie się firmą windykacyjną było zbędne.

Co się tyczy uwzględnienia w rozliczeniu przez powoda kosztu wykupu pojazdów, rzeczywiście Sąd Okręgowy do tej kwestii nie odniósł się.

Niemniej zarzut tego dotyczący nie jest zasadny.

Otóż gdyby nie doszło do rozwiązania umowy a następnie do wykupu sprzętu przez leasingobiorcę, powodowi pozostałby sprzęt o wartości wykupu czyli wartości końcowej bardzo niskiej. Powód sprzedał przedmiot leasingu na skutek rozwiązania umowy wobec niezapłacenia w terminie rat leasingowych a więc uzyskał zwrot wartości sprzętu na moment jego sprzedaży, wartości, która pochłania tym samym wartość wykupu.

Jeżeli powód zgodnie ze stanowiskiem pozwanej odliczyłby wartość wykupu od wyliczonego odszkodowania, to musiałby odliczyć tę wartość także od kwoty ceny uzyskanej ze sprzedaży pojazdu, skoro o cenę sprzedaży sprzętu odszkodowanie należy pomniejszyć.

Zatem odliczenie kwoty wykupu sprzętu nie mogłoby zmienić ostatecznej wysokości odszkodowania.

Pozwana w apelacji dodatkowo podnosi, że cena za jaką sprzedano sprzęt, była zaniżona, ponieważ uwzględniono w wycenie uszkodzenie sprzętu i inne elementy, a uszkodzenia mogły powstać już po odbiorze pojazdów od leasingobiorcy.

Wskazane okoliczności zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c. pozwana winna udowodnić.

Przede wszystkim jednak trzeba stwierdzić, iż zarzuty związane z zaniżeniem ceny sprzedaży są spóźnione. Jak już zostało bowiem wskazane, wnioski dowodowe mające na celu wywiedzenie m.in. okoliczności zaniżenia ceny sprzedaży, zostały zgłoszone w piśmie procesowym złożonym z uchybieniem określonego przez Sąd terminu i jako spóźnione zostały oddalone na ostatniej rozprawie przed sądem pierwszej instancji, pozwana natomiast nie zgłosiła zastrzeżenia, o którym mowa w art. 162 k.p.c.

Powyższe rozważania należy również odnieść do podniesionego w apelacji zarzutu nieuwzględnienia przez sąd pierwszej instancji kwestii odpisów amortyzacyjnych.

Pozwana w piśmie zatytułowanym „uzupełnienie apelacji” podniosła, iż powód nie wyznaczył pozwanej dodatkowego terminu na zapłacenie zaległości przed wypowiedzeniem umowy leasingu, co zdaniem pozwanej, powinno prowadzić do stwierdzenia, że wypowiedzenie umowy nie jest skuteczne a tym samym powód nie może skutecznie domagać się zapłaty odszkodowania.

Ten zarzut nie był przez pozwaną wcześniej podnoszony, co prowadzi do wniosku, że jest spóźniony. Pozwana nie wykazała, iż nie mogła tego faktu powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Zatem nie podlega on już badaniu na etapie postępowania odwoławczego (art. 381 k.p.c.).

Na marginesie wypada zaznaczyć, że powód w odpowiedzi na zarzuty zawarte w w.w piśmie procesowym stwierdził, iż dodatkowy termin na zapłatę zaległych rat został wyznaczony i na poparcie swego stanowiska przedłożył odpis dokumentu doręzonego pozwanej, zawierającego oświadczenie powoda o wyznaczeniu takiego terminu.

Z tych wszystkich względów, podniesione przez skarżącą zarzuty nie mogły doprowadzić do podważenia zaskarżonego wyroku, wobec czego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu.